АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ПРАВОПОРУШНИКІВ

КОНЬКОВА Аліна Станіславівна - студентка 2 курсу магістратури навчально-наукового юридичного інституту Київського міжнародного університету

УДК 342.951
DOI 10.32782/NP.2022.4.7

У статті проаналізовано проблемні питання адміністративної відповідальності неповнолітніх осіб як особливих суб'єктів адміністративних охоронних відносин.

У статті зазначається, що поняття адміністративної відповідальності є досить дискусійним через те, що в Кодексі України про адміністративні правопорушення не наведено відповідної дефініції, а тому автори пропонують узагальнити думки науковців та окреслити адміністративну відповідальність як діяльність, пов'язану із застосуванням адміністративних стягнень, та як специфічну форму негативного реагування на вчинення особою адміністративного правопорушення, а також як різновид правовідносин.

Автори погоджуються та підтримують рішення законодавця щодо застосування до неповнолітніх спеціальних заходів впливу замість стягнень у передбачених законом випадках, окрім цього, автори наголошують на наявності в неповнолітніх психофізіологічних особливостей, що не дозволяють їм повною мірою розуміти суспільну шкідливість вчинюваного ними діяння.

У статті наводиться аналіз статей Кодексу України про адміністративні правопорушення, що передбачають ті чи інші заходи впливу або адміністративні стягнення. Аналізується роль заходів виховного характеру відносно неповнолітніх – вони переслідують морально-виховні цілі. Перевиховання та виправлення підлітків-правопорушників у деяких випадках можливі й без застосування заходів адміністративної відповідальності.

Автори відзначають, що вітчизняне законодавство не повною мірою відповідає вимогам часу та потребує ряду змін і доповнень. Зокрема, на думку дослідниць, доречно підтримати позицію тих науковців, які пропонують знизити вік адміністративної відповідальності. У роботі наголошується на тому, що заходи впливу за вчинення протиправних адміністративно караних діянь доцільно застосовувати до осіб, котрі досягли 14 років. Крім того, зміст положень ч. 2 ст. 13 Кодексу України про адміністративні правопорушення варто розширити.

Ключові слова: неповнолітні, заходи впливу, адміністративні стягнення, адміністративна відповідальність, правопорушення.

Обґрунтування вибору теми дослідження

Органи публічного управління проводять політику активної інтеграції нашої держави у світову спільноту, що зумовлює необхідність визнавати й практично втілювати в життя міжнародні акти щодо прав людини, у яких основою свободи, справедливості й загального миру є визнання гідності, належної всім членам людської спільноти, а також рівних і невідчужених прав.

Такі положення отримали своє відбиття в Конституції України, зокрема під час

встановлення правового статусу людини й громадянина в нормах глави 2 Основного Закону. Важливим питанням у сфері захисту прав і свобод людини й громадянина є питання застосування деяких видів юридичної відповідальності. Говорячи про одних із найменш захищених членів нашого суспільства – неповнолітніх, слід звернути увагу на особливості їх притягнення до адміністративної відповідальності.

У разі притягнення до відповідальності неповнолітніх слід враховувати їхні вікові, психологічні, фізіологічні та інші особливості, аж до умов соціального зростання та захисту. Тому гуманне ставлення до неповнолітніх не повинно суперечити принципам невідворотності та справедливості адміністративної відповідальності та має забезпечувати запобігання вчиненню нових протиправних діянь.

Стан дослідження проблеми

Питання адміністративної відповідальності неповнолітніх, її недоліків і шляхів реформування вітчизняного законодавства вже традиційно виступають предметом наукових досліджень таких учених, як І.П. Голосніченко, О.В. Горбач, Т.О. Коломоєць, Є.Ю. Колосовський, В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, О.В. Ткаля, О.Л. Чернецький, Шамрай В.О. та ін. Проте наявність великої кількості наукових доробок не вичерпує проблематики розглядуваного питання та потребує насамперед внесення законодавчих змін.

Мета дослідження полягає у тому, щоб на основі наукових досліджень фахівців у галузі права охарактеризувати актуальні проблеми адміністративної відповідальності неповнолітніх правопорушників як особливої групи суб'єктів адміністративних проступків.

Виклад основних положень

Основний обов'язок будь-якого, у тому числі неповнолітнього громадянина, – дотримуватися законів і не здійснювати правопорушень, а також поважати права й законні інтереси інших осіб. Неповнолітній, як будь- який громадянин, несе юридичну відповідальність за свої вчинки перед державою та іншими людьми. Ця відповідальність залежить, зокрема, від тяжкості вчиненого правопорушення.

Одна з відмінностей адміністративної відповідальності повнолітніх та осіб віком від 16 до 18 років полягає в меті такої відповідальності. Так, метою застосування адміністративної відповідальності до неповнолітніх є не бажання покарати, а бажання переконати особу в неправильності й суспільній шкідливості її діяння та запобігти повторенню подібної поведінки [1].

Варто відзначити, що натепер в Україні гостро стоїть питання адміністративної відповідальності неповнолітніх за вчинення адміністративних правопорушень. Адміністративну відповідальність неповнолітніх можна віднести до особливого виду юридичної відповідальності.

Відповідно до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – Кодекс, КУпАП) однією з головних вимог притягнення особи до адміністративної відповідальності є вік. Ст. 12 КУпАП зазначає, що адміністративній відповідальності підлягають особи, котрі досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку [2]. Проте важливо зазначити, що 16 років повинно бути на момент скоєння правопорушення (цей час починається з першої хвилини доби, яка є наступною після дати народження особи), а не на момент розгляду справи. Тобто особи віком до 16 років не можуть виступати суб'єктами адміністративного правопорушення. Варто також відзначити непослідовність законодавця у питанні про те, хто належить до категорії неповнолітніх. Відповідно до положень ст. 12 КУпАП це особи віком від 16 до 18 років, проте у ч. 3 ст. 184 КУпАП неповнолітніми називаються особи віком від 14 до 16 років. Така невизначеність породжує складнощі в застосуванні норм Кодексу та неоднозначне тлумачення окремих його положень. Так, серед обставин, які обтяжують відповідальність, п. 3 ст. 35 КУпАП називає й таку, як втягнення неповнолітнього у правопорушення [2]. Якщо виходити зі змісту ст. 12 КУпАП, то це особа

16–18 років. Тобто буква закону не дозволяє застосувати названу обтяжуючу обставину, якщо фактично у правопорушення було втягнуто особу, яка не досягла 16-річного віку [3, с. 320]. Таким чином, для попередження проблем притягнення до відповідальності неповнолітніх чи застосування до них заходів адміністративного впливу було б доцільно зробити примітку до ст. 13 КУпАП, у якій вказати, хто відповідно до адміністративного законодавства вважається неповнолітнім.

Законодавець вважає, що саме із 16 років суб'єкт усвідомлює протиправний характер своїх дій і може відповідати за наслідки. На нашу думку, така норма не є ефективною та породжує відчуття безкарності у тих суб'єктів, що не досягли 16 років, але які усвідомлюють протиправність своїх діянь. Тому деякі вчені пропонують знизити вік адміністративної відповідальності та застосовувати її до осіб, що досягли 14 років [4, с. 171]. Вважаємо, що як мінімум, заходи адміністративного впливу, визначені ст. 24-1 КУпАП, варто застосовувати до осіб віком від 14 до 18 років. Це, на наш погляд, збільшить впливовість превентивних заходів і дозволить попереджати вчинення адміністративно караних діянь на стадії формування особистості. Застосування повноцінних заходів адміністративної відповідальності до неповнолітніх означало б підвищення рівня вимогливості до підлітків і більшої поваги до їх особистості. Тобто визнання їх відповідальними перед суспільством за свою поведінку сприяло б попередженню злочинності серед неповнолітніх [5, с. 117].

Оскільки неповнолітній правопорушник притягується до відповідальності як спеціальний суб'єкт, то науковці визначають особливі ознаки, притаманні їхній адміністративній відповідальності:

1) вона має виховний, превентивний і нематеріальний характер, оскільки до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років зазвичай застосовуються заходи впливу, які не є адміністративними стягненнями [6, с. 442], а їхні юридичні наслідки, строки накладання, строк, коли захід впливу буде визнано закінченим, можливість застосування кількох заходів впливу одночасно тощо законодавством не визначені;

2) відповідно до ч. 2 ст. 13 КУпАП в окремих випадках неповнолітні віком від 16 до 18 років можуть нести адміністративну відповідальність на загальних підставах, якщо вчинили досить тяжкі, з погляду законодавця, проступки (дрібне викрадення чужого майна; незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах; порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами, булінг (цькування) учасників освітнього процесу та ін.) [2]. Проте й у випадках здійснення названих проступків можуть застосовуватися заходи, передбачені ст. 24-1 КУпАП, якщо з урахуванням характеру вчиненого правопорушення й особи порушника до нього доцільніше застосувати саме їх. Винятком із цього правила є вчинення неповнолітньою особою злісної непокори законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця відповідно до ст. 185 КУпАП [2]. Варто також відзначити, що положення ч. 2 ст. 13 КУпАП містять дуже обмежений перелік протиправних вчинків, за які неповнолітні можуть бути притягнені до відповідальності на загальних підставах. На наше переконання, цей перелік має бути доповнений. Зокрема, доцільно притягувати до відповідальності на загальних підставах неповнолітніх за розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених місцях і появу в громадських місцях у п'яному вигляді (ст. 178 КУпАП), за куріння тютюнових виробів у заборонених місцях (ст. 175-1 КУпАП), за вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (ст. 173-2 КУпАП), порушення вимог пожежної безпеки в лісах (ст. 77 КУпАП), незаконний посів або незаконне вирощування

снотворного маку чи конопель (ст. 106-2 КУпАП), а також низки інших правопорушень, які завдають значної шкоди охоронюваним в адміністративному порядку правам та інтересам суб'єктів права або ж межують із проявами кримінальних діянь. Відсутність нормативної можливості притягнення неповнолітніх до адміністративної відповідальності за вищеназвані діяння позбавляє суд права застосовувати до них спеціальні виховні заходи. Зокрема, невизнання неповнолітнього суб'єктом вчинення насильства в сім'ї (хоча відповідні факти й мають місце) не дозволяють направляти таких порушників на проходження корекційної програми, спрямованої на попередження домашнього насильства чи насильства за ознакою статі (ст. 39-1 КУпАП);

3) застосування заходів адміністративної відповідальності неповнолітніх на загальних підставах має обмежений характер, оскільки не всі адміністративні стягнення можуть бути застосовані до цієї категорії суб'єктів. Так, відповідно до ст. 32 КУпАП до неповнолітніх не застосовується адміністративний арешт, за положеннями ст. 32-1 КУпАП об'єктивно не може бути застосовано арешт з утриманням на гауптвахті, фактично не застосовується позбавлення спеціального права (бо об'єктивно до досягнення повноліття вони не можуть бути наділені спеціальним правом) [3, с. 320], практично не призначаються виправні роботи, а тривалість громадських робіт протягом дня є значно меншою, ніж для повнолітніх;

4) адміністративна відповідальність неповнолітніх має лише судовий характер, оскільки такі справи розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів. Як зазначають С. М. Гусаров, В. Т. Комзюк та О. Ю. Салманова [7, с. 114], адміністративна відповідальність уже втрачає свій первісний характер, оскільки більшість справ розглядається лише в порядку судового (ст. 221 КУАП), а не адміністративного провадження. На ці категорії адміністративних проваджень поширюються вимоги законодавства й щодо строків накладання адміністративних стягнень. Зокрема, відповідно до положень ч. 2 ст. 38 КУпАП, якщо справи про адміністративні правопорушення відповідно до цього Кодексу чи інших законів підвідомчі суду (судді), стягнення може бути накладено не пізніше як через три місяці з дня вчинення правопорушення, а у разі тривалого правопорушення – не пізніше як через три місяці з дня його виявлення [2]. Є ще одна проблема, пов'язана із суто судовим розглядом справи. Так, відповідно до положень ст. 40-1 КУпАП судовий збір у провадженні по справі про адміністративне правопорушення у разі винесення судом (суддею) постанови про накладення адміністративного стягнення сплачується особою, на яку накладено таке стягнення. Законодавець не вказує на особливості сплати судового збору неповнолітнім правопорушником, порядку його сплати у випадку, коли порушник не має самостійного заробітку або доходу, перебуває на повному утриманні в державній установі тощо. Оскільки такі проблеми виникають досить часто, на наш погляд, доречно передбачити в межах КУпАП випадки, коли справи про адміністративні правопорушення неповнолітніх можуть розглядатися й у позасудовому порядку (якщо стягнення, що можуть бути накладені, призначаються й у позасудовому порядку) або якщо застосовуються заходи адміністративного впливу. Вважаємо доречним, щоб такі заходи впливу призначалися представниками Національної поліції України, які здебільшого виявляють відповідні протиправні прояви та, як максимально наближені до населення, можуть проконтролювати їхнє практичне втілення. Власне виявлення та розгляд поліцією справ про адміністративні правопорушення, вчинені неповнолітніми, сприятиме спрощенню відповідних адміністративних проваджень, дозволить суттєво розвантажити роботу судів (суддів) і дозволить на практиці упроваджувати в життя принцип невідворотності адміністративного покарання. Вважаємо також, що тільки судовий розгляд справ вказує на явну недовіру держави до роботи інших суб'єктів права, уповноважених виявляти факти проти-

правної поведінки та розглядати справи про адміністративні правопорушення, що негативно впливає на їхній імідж в очах неповнолітніх. Виходячи з того, що до цієї категорії порушників частіше за все застосовуються заходи адміністративного впливу, а не заходи адміністративної відповідальності, то суб'єкти, які виявляють відповідні протиправні діяння, частіше за все просто відпускають неповнолітніх, обмежившись усним зауваженням, оскільки не бажають (не мають можливості) витрачати час на підготовку матеріалів справи та передачу їх на розгляд суду. Це не сприяє попередженню правопорушень серед неповнолітніх і суперечить меті адміністративного стягнення, визначеного у ст. 23 КУпАП;

5) згідно з положеннями ч. 4 ст. 34 КУпАП вчинення правопорушення неповнолітнім завжди є обставиною, що пом'якшує відповідальність, якщо санкція відповідної статті Кодексу, на основі якої неповнолітній притягується до відповідальності на загальних засадах, не є абсолютно визначеною [8, с. 361]. Якщо ж покарання абсолютно визначене, то ні пом'якшуючі, ні обтяжливі обставини юридичного значення не мають, хоча це певною мірою суперечить положенням ч. 2 ст. 33 КУпАП, відповідно до якої при накладенні стягнення враховуються характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність;

6) коли під час вчинення адміністративного правопорушення шкоду заподіяно неповнолітнім, котрий досяг шістнадцяти років і має самостійний заробіток, а сума шкоди не перевищує одного неоподатковуваного мінімуму доходів громадян, суддя має право покласти на неповнолітнього відшкодування заподіяної шкоди або зобов'язати своєю працею усунути її. Проте на практиці судді часто взагалі не з'ясовують факту наявності доходів у неповнолітнього правопорушника, навіть якщо вони є (доходи від банківських вкладів (є банківською таємницею), від зйомок у рекламі, здачі в оренду нерухомості тощо). Що ж до зобов'язання власною працею усунути заподіяну шкоду, то судова практика останніх кількох років взагалі не містить таких покарань, хоча залучення неповнолітніх до суспільно корисних робіт, вид, строк здійснення та місце реалізації яких мали б визначатися судом, виходячи зі змісту правопорушення, ступеня його шкідливості, розміру завданої шкоди та інших обставин, і, на наше переконання, виконувало би превентивну і каральну функції та сприяло б запобіганню вчинення нових правопорушень неповнолітніми;

7) інтереси особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, і потерпілого, котрі є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про адміністративні правопорушення, мають право представляти їхні законні представники (батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники). Для встановлення стану загального розвитку неповнолітнього, рівня його розумової відсталості та з'ясування питання, чи міг він повністю усвідомлювати значення своїх дій і якою мірою міг керувати ними, може бути проведена експертиза спеціалістами в галузі дитячої та юнацької психології або зазначені питання можуть бути поставлені на вирішення експерта-психіатра [6, с. 442–443]. Проте тут є певна проблема, пов'язана з визнанням особи правопорушника неосудною, адже сам факт наявності у неповнолітнього психічного захворювання ще не є підставою для визнання її неосудною та звільнення у зв'язку з цим від адміністративної відповідальності. Необхідно встановити ще й юридичний критерій неосудності – неможливість керувати своїми діями у конкретний період. Причому особа не може бути визнана неосудною раз і назавжди, що потребує проведення відповідних судово-психіатричних експертиз, які теж коштують недешево. Тож практика йде по шляху найменшого супротиву й економії бюджетних коштів – неповнолітні звільняються від відповідальності, якщо є підстави вважати їх неосудними;

8) недосягнення особою на момент вчинення адміністративного правопору-

шення шістнадцятирічного віку є обставиною, що виключає провадження в справі про адміністративне правопорушення [3, с. 320], причому КУпАП лише у ч. 3 ст. 184 вказує, що за вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено Кодексом, крім порушень, передбачених ст. 173-4 (відповідальність за булінг) цього Кодексу, – тягне за собою покладання відповідальності на батьків або осіб, які їх замінюють, у вигляді штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Головним проблемним питанням у сфері адміністративної відповідальності неповнолітніх є види заходів впливу, що застосовуються до них за вчинення адміністративних правопорушень. Законодавство не містить визначення заходів впливу, що ускладнює розуміння їхньої правової природи. Утім, їхнє розміщення в розділі КУпАП «Адміністративні стягнення» свідчить про те, що вони є заходами адміністративної відповідальності, які близькі, але не тотожні до адміністративних стягнень, оскільки в переліку ст. 24 КУпАП заходи впливу відсутні. З метою мінімізації скоєння адміністративних правопорушень неповнолітніми чинним КУпАП передбачено ряд таких заходів впливу, зокрема: зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення в потерпілого; попередження; догана або сувора догана; передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їхньою згодою, а також окремим громадянам на їх прохання (ст. 24^1 КУпАП) [2].

Заходи впливу мають ряд ознак, які відрізняють їх від адміністративних стягнень. До них належать:

1) заходи впливу застосовуються на основі норм адміністративного права та є заходами державного примусу;

2) можливість застосування таких заходів адміністративної відповідальності лише до деліктоздатної особи віком від 16 до 18 років за вчинення нею адміністративного проступку;

3) заходи впливу полягають у накладенні на правопорушника несприятливих юридичних наслідків, які полягають, зокрема, у громадському осуді, обмеженні особистих благ та інтересів тощо;

4) незважаючи на відсутність законодавчого закріплення мети заходів впливу, вони спрямовані насамперед на виховання, а елементи кари другорядні [10, с. 88].

5) Існування менш суворих заходів, яким піддаються неповнолітні за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язане з особливостями їхнього психофізіологічного розвитку, адже у віці від 16 до 18 років в особи залишається ще не сформованою до кінця психіка, її внутрішнє «Я». Безсумнівно, неповнолітній здатен усвідомлювати суспільну шкідливість деяких, найбільш разючих адміністративних правопорушень. Утім, вчиняючи те чи інше адміністративне правопорушення, така особа повною мірою не усвідомлює значення своїх дій. На нашу думку, під час вчинення правопорушення, передбаченого в КУпАП, людина у віці від 16 до 18 років також не має чіткого розуміння суспільної шкідливості вчинюваного діяння. Саме у зв'язку із цим законодавством передбачена менш сувора адміністративна відповідальність для неповнолітніх.

6) Як зазначають Т.М. Іванова та А.В. Братусь, значно впливають на мотивацію вчинків неповнолітніх вікові особливості. Такими особливостями є: недостатній життєвий досвід; схильність до наслідування; вплив на них оточення, особливо дорослих осіб; бажання показати себе самостійним і намагання звільнитися від контролю та опіки з боку батьків, вихователів; специфічне трактування таких понять, як сміливість, чесність, дружба; неправильна оцінка конкретних життєвих ситуацій; недостатній розвиток, а інколи й повна відсутність критичного ставлення до своїх вчинків, вчинків інших [11, с. 163].

7) Слушна думка Л. Л. Савранчук, яка стверджує, що заходи адміністративного впливу до неповнолітніх – це різновид заходів адміністративної відповідальності з

боку держави на неправомірну поведінку особи, які мають виховний характер, що полягає в обмеженні його особистих благ. Ознаками таких заходів є: застосовуються на основі норм адміністративного права; є засобом охорони суспільних відносин у сфері державного управління; застосовуються органами адміністративної юрисдикції лише у випадку порушення вимог адміністративно-правових норм; застосовуються лише до неповнолітніх віком від 16 до 18 років; створюють для правопорушника несприятливі юридичні наслідки, що полягають в осуді поведінки й обмеженні його особистих благ [12, с. 247].

8) Заходи виховного характеру відносно неповнолітніх переслідують морально-виховні цілі. Перевиховання та виправлення підлітків-правопорушників у деяких випадках можливі й без застосування заходів адміністративної відповідальності. Розглядаючи питання про заходи адміністративної відповідальності неповнолітніх, необхідно підкреслити, що у випадку вчинення неповнолітнім адміністративного правопорушення в обов'язковому порядку враховується характер вчиненого правопорушення.

Враховуючи вищенаведене, для покращення правового регулювання адміністративної відповідальності неповнолітніх пропонуємо:

1) надати законодавче визначення адміністративної відповідальності;

2) сформулювати дефініцію заходам впливу, що застосовуються до неповнолітніх у КУпАП;

3) визначити в КУпАП мету заходів впливу, що застосовуються до неповнолітніх;

4) розширити перелік адміністративних правопорушень, за вчинення яких до особи не можуть бути застосовані заходи впливу, наприклад, за ст. ст. 185^3, 185^7, 185^8, зважаючи на суспільні відносини, які поставлені під охорону цими й деякими іншими статтями КУпАП.

Висновки

Отже, притягнення до адміністративної відповідальності неповнолітніх має ряд особливостей, що детерміновані насамперед їх віком і несформованою до кінця психікою та особистістю. Сутність цих особливостей насамперед пов'язана з наявністю заходів впливу, що можуть застосовуватися до неповнолітніх у випадку вчинення ними адміністративних правопорушень. Винятком із цього правила є лише вчинення особою у віці від 16 до 18 років правопорушення, що передбачене ст. 185 КУпАП. Менш сувора відповідальність неповнолітніх за вчинення адміністративних правопорушень у порівняні із загальними суб'єктами логічно обґрунтована й необхідна, а тому, враховуючи мету такої відповідальності, ми не вважаємо, що необхідне її посилення.

Література

1. Калдашева Э.Э., Межуева В.С. Особенности административной ответственности несовершеннолетних. *Тенденции развития юридической науки в Беларуси (к 80-летию Белорусского государственного экономического университета и 15-летию факультета права в БГЭУ)*, г. Минск, 19-20 ноября 2013. г. Минск: БГЭУ, 2013. с. 165-167. URL: http://edoc.bseu.by:8080/bitstream/edoc/16993/2/Kaldasheva_E_E_s_165_ocr.pdf (дата звернення: 28.11.2022).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL: *https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text* (дата звернення: 28.11.2022).

3. Шестак Л.В., Веремієнко С.В. Обставини, що обтяжують адміністративну відповідальність. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 5. С. 318–321.

4. Правовое регулирование ответственности несовершеннолетних / отв. ред. Лановенко И.П. Киев : Наук. думка, 1976. 189 с.

5. Горбач О.В. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, батьків або осіб, які їх замінюють : дис. … канд. юрид. наук : 12.00.07 / Київський національний ун- т внутрішніх справ. Київ, 2006. 215 с.

6. Чернецький О.Л. Поняття та особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх: теоретико-правові питання. *Форум права*. 2008. № 1. С. 439–444.

7. Гусаров С.М., Комзюк А.Т., Салманова О.Ю. Деякі актуальні проблеми реформування інституту адміністративної відповідальності. *Форум права*. 2017.- № 5. С. 112–119.

8. Шестак Л.В. Обставини, що пом'якшують адміністративну відповідальність. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 6. С. 359–362.

9. Чернецький О.Л. Правове регулювання адміністративної відповідальності неповнолітніх в Україні : автореф. дис. … канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2008. 22 с.

10. Ткаля О. в. Особливості заходів адміністративного впливу, що застосовуються до неповнолітніх. *Новітні кримінально-правові дослідження*. 2016.- С. 87-90.

11. Іванова Т.М., Братусь А.В. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2015. № 2. С. 162-166.

12. Савранчук Л. Л. Відповідальність неповнолітніх за адміністративним законодавством: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 245-248.

АНОТАЦІЯ

The article raises problematic issues of administrative responsibility of minors as special subjects of administrative security relations. The authors note that domestic legislation does not meet the requirements of the time completely and requires a number of changes and additions. Particularly, according to the authors of this research, it is appropriate to support the position of those scholars who propose to reduce the age of administrative responsibility. The scientific paper emphasizes that measures of influence for committing illegal administratively punishable acts should be applied to persons who have reached 14 years of age.

The article notes that the concept of administrative liability is quite debatable, due to the fact that the Code of Ukraine on Administrative Offenses does not provide an appropriate definition. Therefore, the authors propose to summarize the views of scholars and outline administrative liability as an activity related to the application of administrative penalties and as a specific form of negative reaction to the commission of an administrative offense, as well as a kind of legal relationship.

The authors agree and support the decision of the legislator to apply special measures of influence to minors instead of penalties in cases provided by law, in addition, the authors emphasize the presence of minors psycho-physiological features that do not allow them to fully understand the social harm of their actions.

The article provides an analysis of the articles of the Code of Ukraine on Administrative Offenses, which provide for certain measures of influence or administrative penalties. The role of educational measures in relation to minors is analyzed - they pursue moral and educational goals. Re-education and correction of juvenile offenders in some cases is possible without the use of administrative measures.

In addition, the content of the provisions of Part 2 of Article 13 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses should be expanded.

Keywords: minors, measures of influence, administrative penalties, administrative responsibility, offenses.